

Türkmen topragynda dokmaçylygyň baý taryhy bolup, ol öz gözbaşyny gadymyýetiň jümmüşinden alyp gaýdýar. Şunuň bilen baglylykda, Gahryman Arkadagymyz: «Merwiň ýüpek matalary zer goşulyp dokalan hytaý, hindi parçalary, Wizantiýanyň gyrmyzy matalary bilen bäsleşipdir» diýip belleýär. Şunda Aşgabatda ilkinji gezek «Turkmentextile Expo — 2025» atly halkara sergi-ýarmarkanyň geçirilmegi milletimiziň öz geçmişine we geljegine bolan çuňňur hormatyny hem alamatlandyrýar.

Türkmen topragy Beýik Ýüpek ýolunyň esasy söwda merkezleriniň biri bolmak bilen, dokma senediniň yklymlara ýaýramagynda ähmiýetli orny eýeläpdir. Uly söwda ýoly dokma önümleriniň dünýä ýaýramagy üçin giň mümkinçilikleri döredipdir. Orta asyrlarda Türkmenistanyň çägi dünýä ýüzünde dokmaçylyk senediniň pajarlap ösen merkezleriniň biri hökmünde meşhurlyk gazanyp, esasan hem, gadymy Merwde örän nepis matalar dokalypdyr. Merw çig ýüpegiň we ýokary hilli pagtanyň iň köp öndürilýän ýeri hasaplanypdyr. Orta asyr arap taryhçysy Istahri Merwden köp mukdarda çig ýüpegiň alnyp gidilendigini belleýär. Samany: «Merwde ýüpekçilik bilen meşgullanýan ýörite alymlar öýi bolup, oňa «diwekuş» diýýärler» diýip ýazypdyr.

Beýik Seljuklar döwründe dokmaçylykda çig mal hökmünde, esasan, ýüpek, pagta, ýün we zygyr ulanylypdyr. Ýüpek we nah matalar bilen bir hatarda, üstki egin-eşik üçin ýün matalar, düşeklik üçin halydyr kilimler, adamlaryň dürli hojalyk hajatlary üçin ganarlar, çuwallar, horjunlar dokalypdyr.

Gözbaşyny irki döwürlerden alyp gaýdýan mata dokmaçylygy türkmen topragynda giň gerimde ösdürilipdir. Dünýäniň köp ýurtlarynda mata önümleri gymmatly haryt hökmünde arzylanypdyr. Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Türkmenistanyň dokma pudagynda gazanýan üstünlikleri türkmen dokmaçylygynyň gadymy şöhratynyň gaýtadan dikeldilýändigini görkezýär.

**Jennet MYRADOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň IV ýyl talyby.**